ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Поетичний поклик

Дайджест тематичних серій поетичних листівок. Вип. 3

Чернівці, 2022

УДК821.161.2(477.85)

П 49

Поетичний поклик: дайджест тематичних серій поетичних листівок . Вип. 3 / Чернівецька обл. б-ка для дітей ; уклад. Н. Кадюк. – Чернівці, 2022. – 14 с.

Серії поетичних листівок, що присвячені найрізноманітнішим подіям у житті країни та ювілейним письменницьким датам були започатковані з ініціативи очільника Чернівецької обласної організації Національної спілки письменників України Василя Джурана. Більше ніж три десятки буклетів видано видавничими домами «Родовід» та «Букрек». У третьому випуску піде розповідь про листівки із віршами на різноманітні актуальні суспільні теми та події.

Підготувала Н. Кадюк

Технічний редактор Т. Дудчак

Відповідальна за випуск А. Біла

Чернівецька ОБД

Зам. № 19

Серії поетичних листівок, що присвячені найрізноманітнішим подіям у житті країни та ювілейним письменницьким фестинам народились з ентузіазму та творчого неспокою очільника Чернівецької обласної організації Національної спілки письменників України Василя Джурана.

Спільно зі своїми творчими побратимами – поетами Василем Васканом, Віталієм Демченком, Олександром Довбушем вони закумулювали своє творче натхнення та поетичний дар інших колег по перу як з Буковини так і з інших теренів України і створили оригінальний творчий продукт.

Мова йде про більш ніж три десятки буклетів, виданих «Видавничими домами «Родовід» та «Букрек». Це добірки – серії поетичних листівок, присвячених як поважним поетам-класикам, так і буковинським поетам-ювілярам, важливим суспільним, історичним подіям.

Кожна з новостворених серій листівок урочисто йде назустріч читачеві - це презентації в чотирьох бібліотеках міста: Науковій бібліотеці ЧНУ ім. Ю. Федьковича, Обласній універсальній науковій бібліотеці ім. М. Івасюка, Чернівецькій обласній бібліотеці для дітей та бібліотеці-філіалі №3 ЦБС м. Чернівці. Присутні мають рідкісну можливість почути з перших вуст поезії у авторському виконанні.

У третьому випуску піде розповідь про листівки із віршами на різноманітні актуальні суспільні теми та події.

Стоїть твердиня над Хотином. Грандіозній битві на Дністрових берегах нині виповнилося 400 славних літ. Навіть за нинішніх часів важко уявити масштаби цієї страшної події: адже у складі військ Оттоманської Порти було від 250 до 500 тисяч чоловік. І цій орді протистояло Українсько-польське військо чисельністю 41 тисяча. Але тактика та стратегія Петра Сагайдачного виявилася неймовірною за своїм тріумфом.

На чергову творчу поетичну імпрезу Василя Джурана, очільника Чернівецької обласної організації НСП України присвячену цій даті, відгукнулися багато творчих людей. До цієї серії ввійшли і поезії, написані буковинськими поетами раніше. Зокрема це «Дума про гетьмана Сагайдачного» поетеси Галина Тарасюк, «Рицар і тріумфатор» Георгія Ходоровського, «Земля козацької слави» Івана Фостія, «Несмертельна слава Хотина» Богдана Мельничука.

Відгукнулись на цей заклик і хотинці: Василь Титов із Хотина згуртував для серії листівок хотинських поетів. Тут вміщена його поезія «Фортечний колодязь», «Ода Хотину» Валентини Микитюк, «Сповідь Сагайдачного» Дмитра Деркачука, «Козацька слава» Івана Бурмея, «Ода Хотинській битві» Михайла Брозинського.

«…І тисяча літ, і чотири століття – це мури несхитні, це Дух у граніті…» – так пише про Хотинську твердиню Василь Васкан. «Сагайдачний, батьку, озирнися…» – поезія Василя Джурана, «Відчуття витоків» – Олександра Довбуша. Уривок із поезії Галини Мельник «Йшов Осман на Україну» також увійшов до цієї серії.

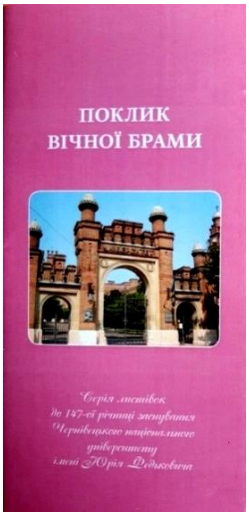

«Ці склепіння десь над моєю душею стоять усе життя…»

Ліна Костенко

Так, наша геніальна поетеса теж навчалась в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича. Він дав дорогу в життя цілій плеяді творчих особистостей, які присвятили йому свої поезії. А зібрав ці поезії-присвяти в серію листівок поет Василь Джуран. У спільному проекті з Науковою бібліотекою ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Всього до буклету увійшли поезії 14-х авторів.

Вони співають йому оди (Галина Тарасюк), промовляють слова вдячності як молитву (Борис Бунчук), називають

«…символом вічності живим…» (Василь Васкан), пишуть слова «Гімну Університету» (Богдан Мельничук).

Університет дав у житті крила багатьом своїм талановитим донькам і синам. Про це слова поетичної вдячності від Анни Довгополої – поезія «Крила». Згадує «Альма-матер» Марія Бужняк-Гаврилюк. Світлана Шабат-Савка промовляє: «…Ти український у своїй основі і цим ти кожного з нас поєднав…». «Альма-матер, прадавня і сива, гомінким студенством щаслива…» – це слова вітання від Світлани Герегової. А Світлана Телешман ділиться сокровенним: «…вічність спостерегли й душі свої лишили в теплих твоїх стрічках – на витинанках даху…». А це поетичне освідчення – від Жанетти Акімової: «…Ти, історії вмита сльозою, назавжди ввійшла в долю мою…».

Одній із Чернівецьких околиць – Роші – присвячена добірка віршів буковинських поетів. Адже ні одне місто не може існувати без прилеглих до нього територій – передмість. У далеку давнину народилися імена нашого міста та його околиць і назва Роши звучала по-іншому – Рошош. У документах Чернівецьку околицю – Рошу згадують наприкінці 18 століття, але під забутими нині іменами Рошоши (1785), Рошош (1795). Назву Рошош у розмовах чернівчан пам’ятає старше покоління.

Уже вихідці зі Швабії, що переселилися освоювати ці землі за часів Австрії, перейменували слов’янську назву на сприятливішу для себе – Rosch. А потім вона зазнає впливу румунської мови, і з’являється звична для нас назва – Роша.

Вийшла у світ серія листівок на пошану красної закутини міста над Прутом. Це – проект Чернівецької обласної організації НСП України – своєчасне і дотичне до історії видання.

Роша стала «Місцем натхнення і сили» для Георгія Ходоровського. За словами Василя Аністратенко «Тут ангели варту несуть». Квітуча Роша для Анни Довгополої – це «Тюльпанова

стежка в дитинство». Галина Тарасюк поетично розповідає «Легенду про Лакул Рошу».

Про своє відношення та відчуття краси цієї місцевості поезії Василя Джурана, Василя Кукульняка, Василя Васкана, Олександра Довбуша, Віталія Демченка і «Розкошшя Роші» від Тамари Севернюк.

На берегах сивочолого Дністра у 1973 році разом із будівництвом Дністровської ГЕС почалося спорудження поселення, яке з роками виросло і стало прекрасним, цікавим своєю історією та людьми, що вершили подвиг, містом енергетиків – Новодністровськом. Місто прекрасне не лише своєю молодістю, а й людьми, які тут живуть, будують, творять майбутнє.

Перед нами – чудове літературне видання – вірші присвяти цьому місту від поетів Буковини, від поетів новодністровців. Ідею розробки цього оригінального проекту – серії поетичних листівок-присвят місту енергетиків Новодністровську втілив у життя очільник Чернівецької обласної організації НСП України Василь Васкан.

Про велич Дністрових круч, життєдайну силу чистого цілющого повітря рідного міста поетичні рядки від Тамари Морошан, Лариси Тулюлюк-Кушнір, Галини Мельник, Олени Богуцької, Інни Гончар. Оспівують його прекрасні животворні вогні Світлана Мельник, Надія Дейнеко, Міла Кобилянська.

Слова відомих поетів Івана Нагірняка та Василя Васкана стали піснями «Місто моєї юності» та «Новодністровськ». «Моє місто, наче кам' яна фортеця, де горять долілиць зорі у воді…» – це освідчення у любові рідному місту від Інни Руснак. А юному поетові Богданові Оленюкові наснився дивний поетичний «Сон про рідне місто».

Вміщена також поезія-присвята друзям-будівельникам з часів журналістської юності від Галини Тарасюк, поетичні зізнання від

Анатоля Вієре, Василя Джурана, Віталія Демченка, Олександра Довбуша.

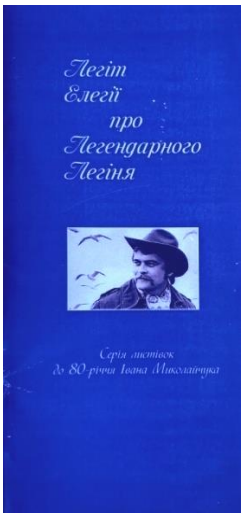

«Його в обличчя знали вже мільйони
Екран приносить славу світову.
Чекали зйомки, зали, павільйони, -
Чекало все! Іван косив траву…».

Хто може сказати краще геніальної поетеси Ліни Костенко і уявити «Незнятий кадр незіграної ролі»: цей вірш прикрашає збірку листівок-присвят 80-річчю з дня народження Івана Миколайчука. Його випуск вийшов з ініціативи Чернівецької обласної організаціії НСП України та за підтримки добродія Віталія Поцілуйка. Проілюстрував її своїми спогадами про творчі моменти зйомки фільму «Така пізня, така тепла осінь» Василь Джуран – вона відбувалася на подвір'ї його батьків: «Непроминальний з нами образ феноменального митця…».

Немає такого поета на Буковині, хто б не творив його поетичний образ: Георгій Ходоровський, Тамара Севернюк, Сергій Паращук, Олександр Довбуш, Віталій Демченко, Анатоль Вієре. Про «Іванову таємницю», в якої є «…щось від жар-птиці – хто вірить у неї – тому вона й світить…» розповідає Галина Тарасюк. Тільки Василь Васкан може створити таку поетичну алегорію – пару лебедів у блакитному небі, що поспішають у Чорторию до Марічки та Івана у вірші «Лебедина вірність». Сумує за страшною втратою Василь Бабух у вірші «Опришки духу». Про Іванову Чорторию мовить поетичне слово Галина Мельник. А про юного Іванка у поезії «Школа Івана Миколайчука» поезія від Богдана Мельничука.

Двадцятьох авторів-поетів об'єднала світла постать незабутнього Назарія Яремчука. Як щедро обдарував його Господь – незрівнянним голосом, поетичним даром, красою – і як мало дав намилуватися цим Божим світом. Та він незримо присутній між

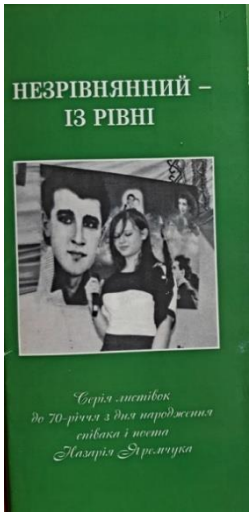

нами своїми піснями. А його образ дав натхнення поезіям, об'єднаним у серії листівок влучною назвою – «Незрівнянний із Рівні».

У ній ми знаходимо поезії тих поетів-пісенників, яких з Назарієм поєднувала давня тісна дружба. Це відомий вірш-монолог «Тільки мить» («Я на світі прожив, ніби спалах зорі на світанні…») Степана Галябарди. Андрій Демиденко виговорює свою тугу за другом у поезії «Був він – ангел на землі». Всі пам'ятають виконання співаком пісні «Незрівняний світ краси» на слова Анатолія Фартушняка та «Пісню не забути, що цвіте від рути» Йосипа Фиштика – вони теж вміщені у буклеті.

Вірші буковинської поетеси-лірика Анни Дущак «Назарієві Яремчуку» та його земляка Віктора Максимчука «…Лунає пісня над горами», дружини Назарія Дарини «…Геть сльози – зброю немічну й безсилу…» – стали окрасою цієї серії листівок, як і поезії інших відомих буковинських авторів, що увійшли до збірки.

Росія розв'язала свою імперську завойовницьку війну, яку видає за спецоперацію. Та Україна поступово звільняється від окупантів. Звільняються міста і села. І перед нами зараз відкриваються героїчні сторінки супротиву наших міст, нових цитаделей, де чужинці ні на йоту не досягли бажаного результату. Поети Буковини підготували серію листівок із посвятами містам із непереможним духом.

Місто Охтирка на Сумщині. Про нього поезія Галини Мельник «…І виб'є на цвіт знов Охтирка нова». Світ узнав про трагедії міст-супутників Києва Ірпеня та Бучі. Ось як пише у своєму вірші «Ірпінь! Ірпінь!!!» Галина Тарасюк: «…Горить Ірпінь… Тече ріка Ірпінь… І сам Господь дощами пекло гасить…». Бучі присвятила рядки поетеса Наталія Гладиш-Джуран «Понтифік

і прапор із Бучі». Василь Джуран поетичними рядками звертається до Гостомелю, Маріуполя, Миколаєва, Охтирки, Волновахи.

«Підняв Чернігів свій посох пророчий…» – так Василь Васкан, згадуючи славну історію цього древнього міста говорить про сьогоднішні трагічні дні. Херсонові, місту, що опинилося у ворожій облозі з перших днів війни поезії від Василя Піддубняка, Наталі Григорчук-Войтко та Юрія Работіна. І многострадному Харкову, який щоднини піддається бомбардуванням поезії від Віталія Демченка (харків'янина), Олександра Довбуша, Анни Довгополої.

Ми повертаємо своє. Крок за кроком. Але ми не маємо права нічого забути. Бо за кожним звільненням українського населеного пункту стоять імена тих, хто боронив або звільняв, але загинув. Вічна пам'ять кожному з них.

Героїчна оборона Маріуполя тривала 86 днів. Перебуваючи у повному оточенні, захисники міста зі складу полку «Азов», підрозділу 36-ї бригади морської піхоти України, поліцейські, прикордонники та інші підрозділи давали відсіч переважаючим силам противника, та не зважаючи на всі складнощі, продовжували вести героїчну операцію, аналогів якої ще небуло у сучасній військовій історії.

Оскільки 16 липня був День металурга, до серій віршів-присвят приєдналась серія, присвячена оборонцям комбінату «Азовсталь». Василь Васкан у вірші «Азов» відзначає, що «…Азов вистоїть сповна. Така його вдача, це козацька сторона, Азов – Честь козача». Про одну з героїнь «Азовсталі» парамедика з позивним Птаха слова Інни Гончар: «...Її пісні тримали «Азовсталь»… Незламна Пташко, ти ще не на волі…». Слова поетеси Галини Мельник у поезії «Азовсталь» буде жити» дають надію «…Та жива й буде жити «Азовсталь» – сили і витримки магістраль, України – золота пектораль…».

Воїнами світла називає оборонців Маріуполя Олександр Довбуш у вірші «Нашим воїнам світла». Віталій Демченко присвятив їм «Диптих про вінок». Невеликі влучні поезії Василя Джурана говорять про незламність героїв, котра готова стояти в усіх віках. Про мужність героїв-оборонців поетичні послання від Надії Григорчук-Войтко та Наталії Джуран-Гладиш.

Війна, на жаль, робить свої страшні жнива - забирає найкращих синів України. Не проминула ця біда і Буковини – вже з перших днів війни до родин доходять страшні звістки про загибель наших земляків. Вони на собі тримали велику силу ворога, собою закрили Україну, заступили територію держави, стримували своїми плечима російську нечисть, щоб ті не пішли далі.

Минули сороковини за першими полеглими буковинцями. Деякі з них полягли на полі бою в перші дні на Сході України, при обороні Херсону. На ці страшні втрати відгукнулися з болем в душі земляки-поети загиблих воїнів. Багато з них знали цих людей особисто у мирному житті. Їх світлій пам’яті присвячена серія поетичних листівок «Речники хоробрості».

Пом’янемо їх поіменно: Костянтин Герман, Марин Мельников, Олексій Арсеній, Олексій Анікітой, Денис Гринчук, Анатолій Дребіт, Віталій Мазурик, Павло Павленко, Віктор Урсул, Віктор Дудар, Максим Залевський, Андрій Кицелюк, Олег Лехняк, Олександр Швидкий, Георгій Боштега, Іван Гай, Роман Вихопницький. Вічна пам’ять полеглим героям-буковинцям.

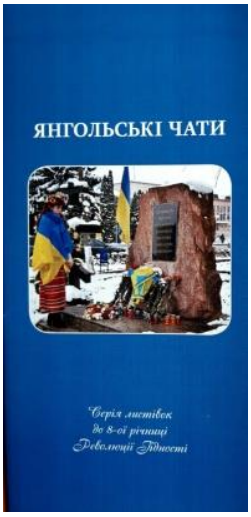

Вісім років тому Україна вже вкотре на своєму історичному шляху довела, що вічно боротиметься за волю. Згадаймо цей випадок, коли керманич країни знехтував шансом підписати документ про Асоціацію. Після цього напруга невдоволення у суспільстві стрімко зросла. Після побиття

силовиками студентів та дітей – і поготів. Батьки і дідусі ринули в Київ. Ланцюгова реакція геть вибила владу з колії.

І тоді постав і повстав Майдан. Він тримався мужньо, героїчно, стоїчно. Високою ціною життів Ангелів небесної Сотні. Янгольському легіону, небесній Сотні присвячений випуск серії поетичних листівок «Янгельські чати» як знак незабутності у сьогоднішніх днях і у прийдешніх часах.

«…Вкраїна повстала ціною життів. За зраду прогнала народу стрільців. І вийшла рікою вогнів…» – згадує ті трагічні дні Світлана Масловська у поезії «Блаженним». Богдан Мельничук констатує: «Революція наша Гідності – від багатства, а не від бідності, від землі української вірності, ворогам її – непокірності…». Поезія Галини Мельник «До Дня гідності та свободи» закликає міцніше тримати синьо-жовтий наш стяг, як вічний зов до звитяг. Світлана Герегова звертається поетичним словом до добрих Янголів небесних у «Молитві за Україну». Василь Бабух вклоняється мужній небесній сотні у поезії «Небесна сотня». Свої поетичні присвяти героям Майдану вмістили у буклеті Василь Васкан, Василь Джуран, Марія Бужняк-Гаврилюк, Віталій Демченко.

«Під Крутами бій був, і в пам’яті – Крути,
Незламна жага у юнацьких серцях.
Вітчизні ту юнь запальну не забути.
В ній - наша любов до свободи в віках…»
Галина Мельник

Серія листівок «Крутянська прелюдія» розпочинається словами-враженнями, роздумами очільника Чернівецької обласної організації НСП України Василя Джурана біля пам’ятника 300-м юним захисникам Києва, які не побоялися багатопереважаючої орди російськиї вояк, і віддали свої юні серця за те, щоб нога чужинця не топтала рідну землю.

Одним із тих 300-т Соколів був буковинець, виходець із Заставнівського села Самушин Крисантій Спринжинат. Він навічно залишився юним, вріс у безсмертя.

Серед віршів-присвят тут віднаходимо і всім відомий вірш Павла Тичини «Пам'яті тридцяти», зі словами, відомими кожному українцю: «На Аскольдовій могилі поховали їх…». Вміщені у буклеті поезії українських поетів Дмитра Шупти «Крути» та Василя Папенка «Пам'яті учасників бою під Крутами».

Буковинці Василь Васкан відгукнувся поезією «Українські Крути», Віталій Демченко «Юним героям Крут», Василь Джуран «Маки дитячих сердець», Олександр Довбуш «Незабутній подвиг».

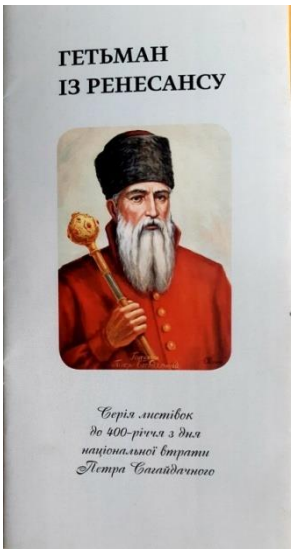

Петро Конашевич-Сагайдачний - найвідоміший і найславетніший гетьман Війська Запорізького. Маючи за плечима знамениту Острозьку академію, він зробив величезний внесок у зміцнення козацтва в Україні, а головне – у перетворення Війська Запорізького на виразника устремлінь українського народу.

Передусім Сагайдачний постає перед нами відважним полководцем та неперевершеним тактиком, генієм військової думки того часу. Він реформує козацьке військо – на базі окремих загонів організовує регулярне військо з суворою дисципліною. Історик запорозького козацтва Д. Яворницький зазначав: «Дивна сміливість, швидкість і руйнівна сила всіх козацьких походів на Крим і Туреччину перевершують будь-які описи. Вони можуть бути пояснені тільки тим, що на чолі козаків стояв такий геніальний поводир, яким був Петро Конашевич-Сагайдачний.

Не менш успішним ніж на морі був Сагайдачний у сухопутних компаніях. Апофеозом козацької звитяги стала Хотинська війна 1621 р. Без перебільшення, перемога під Хотином врятувала Польщу та Україну від турецького поневолення, а

Сагайдачний відіграв у цьому головну роль. Саме цього року – 10 квітня виповнилося 400 літ, як він відійшов у інші світи.

Образ цього славного українця постає з поезій Віри Китайгородської, Галини Тарасюк, Василя Васкана, Михайла Брозинського, Василя Джурана, Олександра Довбуша. Георгія Ходоровського, що ввійшли до буклету «Гетьман з Ренесансу».

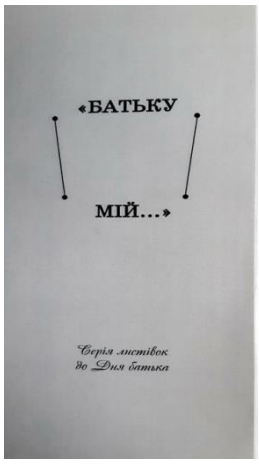

Три роки тому в травні Кабінет міністрів України схвалив Указ президента «Про День батька». Днем свята було визначено третю неділю червня. Його було запроваджено з метою «забезпечення сприятливих умов для всебічного розвитку сім'ї як основи суспільства», а також підвищення статусу чоловіка як батька в процесі виховання дітей».

Традиції святкування Дня батька у кожної країни свої. В Україні день батька – молоде свято і його популярність тільки набирає обертів. Тому кожен цього дня може по-своєму віддати шану своєму батьку. З оригінальністю підійшли до нього буковинські письменники – на світ з'явилася серія поетичних присвят батькові, які немов вторять за незабутнім голосом Назарія Яремчука: «Батько і мати – два сонця гарячі…». У авторів цієї серії листівок майже у всіх тата вже немає в живих. І тому зворушливим словом кожний рядок лине у спомини дитинства, навіває смуток за непоправними втратами.

Галині Тарасюк ці спогади нагадали страшні татові сни, коли йому снилася війна, а ще це щемні спогади про миті спілкування з ним. Степан Панчук татову любов порівнює з кольорами веселки. Вміщені сонети «Про татів сад» Тараса Мельничука, написані роками раніше. Василь Джуран присвятив своєту татові три поезії. Його ж донька, поетеса Наталія Гладиш-Джуран, яка перейняла від тата поетично слово, дякує йому за науку. Поетичні подяки лягли у віршовані рядки від Василя Васкана, Інни Гончар, Бориса Бунчука,

Галини Мельник, Віталія Демченка, Олександра Довбуша. Наталії Григорчук-Войтко, Анни Довгополої.

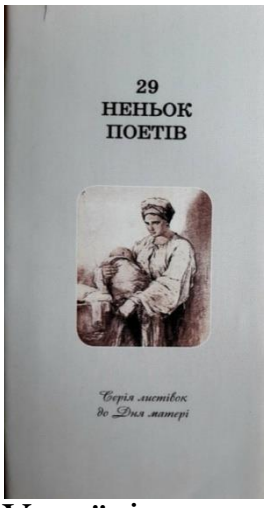

«…Я уже нікому в цілім світі
Слово «мамо» більше не скажу…»
Б. Мельничук

Ці слова Богдана Мельничука можна поставити епіграфом до всіх поезій, вміщених у серії поетичних листівок «29 неньок поетів». Вони приурочені до Дня матері, який відзначається в Україні у травні. До збірки увійшли поезії 29 поетів – вона найбільш повна зі всіх підготовлених. А тема ця невичерпна, як і мамина любов.

Відібрані поезії були написані в різні роки, і належать авторству тих, хто так чи інакше пов'язаний із Буковиною. Сюди увійшли навіть вірші Тараса Шевченка – адже наші буковинські письменники у дні перепоховань Тараса Шевченка провели 4-х годинну пішу ходу Чернівцями – по тих 12-ти місцях, які так чи інакше пов'язані з іменем Пророка.

Класика «Пісня про рушник» Андрія Малишка – данина його рокам роботи в нашій обласній газеті. Про «Два кольори» Дмитра Павличка: він мав намір навчатись у ЧНУ, а Ліна Костенко тут навчалась. Тут вміщено вірші, які також стали піснями: «Чуєш, мамо…» та «Мама Марія» Михайла Ткача, «Балада про Мальви» Богдана Гури. Вперше в серіях листівок вміщені поезії в'язня совісті Тараса Мельничука, написані для своєї мами. І як поклик із давнини - «Рідна мати» Івана Бажанського. Як прекрасного лірика ми побачили і співака Назарія Яремчука з віршем-присвятою «Мучусь і страждаю щомиттєво…».

58001 м. Чернівці, вул. Т. Шевченка, 29,
тел. (0372)52-21-23, 52-60-41
http://bukovinchiki.cv.ua
http://children29.blogspot.com
e– mail: childlibbuk@ukr.net